

53^e Jaargang

Dinsdag 19 juni 2018

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

MANAHEN

*“En Manahen, die met Herodes de viervorst opgevoed was”
Handelingen 13:1*

In het noordelijk gelegen Antiochie is niet lang na de uitstorting van de Heilige Geest een flinke, christelijke gemeente ontstaan, onder leiding van geordende ambtsdragers. Zo wil de Heere het blijkbaar als een God Die orde lief heeft. In de gemeente waren echter ook broeders met bijzondere gaven bedeed. Er waren profeten, die aan de gemeente Gods wil bekend maakten en ook leraars, die, net als bij ons het Woord van God uitlegden. Want dat zijn immers de middelen waardoor de gemeente geleid en gesticht mag worden, maar ook mag groeien, zowel in de breedte als in de diepte.

Onder die bijzondere ambtsdragers was ook ene Manahen, een joods man met een mooie naam, die trooster betekende. Wat bij zijn geboorte ook de reden geweest mag zijn om hem die naam te geven, hij is door genade in de christelijke gemeente later een echte trooster mogen zijn. Een man die mocht wijzen op de ene troost in leven en sterven. Een man die wist waar hij over sprak als hij sprak van zonde en genade.

Want Manahen was dan wel op de erve des verbonds geboren, maar niet binnen het Koninkrijk der hemelen. We weten dat hij is opgegroeid met Herodes de viervorst, dat is de beruchte Herodes, die Johannes de Doper heeft laten onthoofden en die zo gespot heeft met de Heere Jezus op Diens weg naar het kruis op Golgotha. Hoe dat precies opgevat moet worden weten we niet. We kunnen Manahen ook zien als een vertrouweling van “die vos”, zoals de Heere Jezus Herodes noemde, Lukas 13:32. Het feit dat hij een positie bekleedde aan het hof van Herodes zal hem door de rasechte jood niet in dank zijn afgenomen.

Hoe het ook zij en wat de aanleiding geweest moge zijn voor het feit dat we deze zelfde man nu in Antiochie als een ambtsdrager binnen Christus’ gemeente tegenkomen, zeker is het dat het Evangelie van Gods genade in en om Christus’ wil ook in het leven van Manahen vrucht heeft gedragen. Hij is van een vriend van Herodes een vriend en metgezel geworden van degenen die de Heere vrezen. Is dat niet groot? Zulke veranderingen vermag nu alleen Koning Jezus te bewerkstelligen! Een vriend van Herodes nu een volgeling van Jezus!

Als vertrouweling van Herodes zal Manahen wellicht ook wel Johannes de Doper ontmoet, of althans van hem gehoord hebben. En waar was Manahen toen Jezus geboeid voor Herodes stond? We weten het niet. Maar de Heere kan allerlei omstandigheden gebruiken om het hart van een mens los te maken van zijn eertijds en te verbinden aan een nieuwe Meester, de Heere Jezus Christus. Het geheim van de bekering van een mens

ligt niet in de mens, maar in het hart van God Die ook deze man had uitverkoren en op Zijn tijd geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En ja, dan moet alles worden verlaten en los gelaten waar het natuurlijk hart aan vast gesnoerd is. Dan komt er een ommekeer, die gekenmerkt wordt door de vraag: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Gods genade is groot. Adamskinderen worden Gods kinderen. Groter is het als ze ook nog eens een plaats en taak krijgen binnen Gods Koninkrijk. Manahen mocht een leraar zijn. Hij mocht evangeliedienaar worden, prediker van vrije genade. Binnen de gemeente van Antiochie. Pastor loci van Antiochie. Terwijl een ander van de mannen in Antiochie, namelijk Saulus, afgezonderd werd om als zendeling de wijde wereld in te gaan, moest Manahen in Antiochie blijven. Daar was hij geplaatst. Daar mocht en moest hij zijn roeping vervullen. Daar zou de Heere hem tot zegen stellen.

Het gebeurt gelukkig ook vandaag nog dat zondaren overgaan van de dood naar het leven en van koning veranderen, zoals bij Manahen letterlijk het geval was. Wat geven dergelijke bekeringen toch veel moed, ook in onze tijd. De tijden zijn niet veranderd, maar de Heere gelukkig ook niet. Hebt u een zoon of dochter die de wereld dient? Die een onderdaan is van een verkeerde koning, een vos, een bedrieger, de duivel? En u voelt zich machteloos, wellicht ook schuldig omdat u ook weet van tekorten in de opvoeding? Ga dan met het enkele woord dat we in de Bijbel lezen over Manahen tot diens Koning en smeeke Hem of de geschiedenis zich herhalen mag in het leven van uw afgedwaalde kind. Twijfel niet aan de macht van die grote Koning, Die Zelf getuigd heeft alle macht te hebben, ook op de aarde. Het boek Handelingen spreekt boekdelen van Zijn macht en gewilligheid en genade. Moge de Heere vanuit de hemel dat ook betonen door de ambten in stand te houden. Ook vandaag zijn er door God geroepen ambtsdragers nodig, dominees, maar ook ouderlingen en diakenen. Om in Zijn hand leiding te geven aan ’s Heeren kudde hier op aarde. Ik vraag het wel eens op de preekstoel aan jongens: hebben jullie geen zin om dominee te worden? Is er begeerte om de Heere te dienen als ambtsdrager? Het is ook in onze tijd zo hard nodig, al heeft de Heere ten diepste geen mens nodig om Zijn doel te bereiken. Er vallen dominees weg en af, wijze en oude ambtsdragers sterven. Moge de Heere Zich over ons ontfermen. Kijk maar naar Manahen. Hij hoorde bij degenen die Saulus, Paulus de handen oplegden en hem heenzonden de wijde wereld in. Ja hoor, Gods werk gaat door!

Mag je naar een crematie?

Zo af en toe krijg ik weleens de vraag of je naar een crematie toe mag. Al moet ik erbij zeggen dat ik steeds meer hoor dat kerkmensen daar gewoon naar toe gaan. Kennelijk hebben steeds minder christenen daar moeite mee. In de geschiedenis van Jozef en Jakob krijgen we een voorbeeld (beter gezegd: een regel) over de manier waarop christenen met overleden mensen dienen om te gaan.

Crematie is een vreemd woord voor lijkverbranding. Je zou ook kunnen spreken van ver-assing. Ruim honderd jaar geleden -1 april 1914- werd de Schiedamse arts Vailland als eerste gecremeerd. Er werd toen nog door de politie proces-verbaal van opgemaakt. In 1923 werd aan rijksambtenaren nog straf opgelegd, als ze bij een crematie aanwezig waren. In 1955 ging het roer om in de wetgeving en in 1968 werden begraven en cremieren volledig gelijkgesteld. Op dit ogenblik wordt bijna 65% van alle overledenen gecremeerd. In Nederland wordt meer gecremeerd dan in andere landen van Europa (!)

Waarom laten mensen zich cremieren? In het verleden kwam het voort uit antichristelijke motieven. Vandaag leeft dat niet meer zo, maar zijn er meer zakelijke argumenten. Men vindt het hygiënischer: een begraafplaats zou gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren. Het legt ook minder beslag op onze beperkte grond dan begraven. En het is ook nog eens voordeliger...

Hoe moeten wij hierover denken? Naar het gebod 'Gij zult niet cremieren' zul je tevergeefs zoeken in de Bijbel. Maar de Heere heeft Zich in Zijn Woord wel zeer negatief uitgelaten over het verbranden van dode lichamen. Dat geldt als een zware straf, als een vloek over degene die het betreft. Achan de dief werd bij Jericho verbrand, nadat hij eerst gestenigd was. Misdadigers werden verbrand in het dal van Hinnom, even buiten Jeruzalem. De Heere Jezus heeft dat zelfs als beeld gebruikt bij zijn beschrijving van de hel. Het vuur is een beeld van de toorn van God.

Het volk van God in Oude en Nieuwe Testament werd begraven. En dat ligt ook al in de oude woorden van Genesis 3 opgesloten. *Stof zijt gij* – nl het stof van de aarde – *en tot stof zult gij wederkeren.*

Je leest van alle godvrezende mensen uit de Bijbel dat ze begraven werden. Jakob werd begraven. Jozef werd begraven.

En vooral ook: de Heere Jezus Christus is begraven. En lees eens wat Paulus in 1 Korinthe 15 schrijft over de opstanding der doden. Dat verliest zijn betekenis totaal bij een crematie-oven of een urnen-tuin. Daarom kunnen we het verbranden van doden niet anders zien dan als zonde tegen God.

Hoe zit het met onze aanwezigheid bij crematie? Kan dat zonder dat we ermee instemmen? Persoonlijk kan ik mij dat niet voorstellen. En als een predikant of wie dan ook meent dat hij aanwezig moet zijn bij een crematie om daar het Evangelie te laten horen, dan bedriegt hij zichzelf. Zijn boodschap wordt ontkracht. Hij hoort daar niet. En dat geldt ons allemaal. Wij mogen door onze tegenwoordigheid geen deel hebben aan dit heidense gebruik.

Meeleven met een bedroefde familie is geboden, maar daar zijn andere mogelijkheden voor. Je kunt de familie vooraf of achteraf condoleren en proberen uit te leggen waarom je er niet bij aanwezig kunt zijn. Gezien onze belijdenis is het ons onmogelijk om een crematie bij te wonen of medewerking hieraan te geven.

Alleszeggend is dat de Heere Jezus Zich na Zijn sterven liet begraven. Zo is niet alleen duidelijk geworden dat Hij echt gestorven was, maar in dat diepe graf heeft Hij voor Zijn kinderen de uitgang gemaakt naar het eeuwige leven. Hij heeft het graf voor hen geheiligd en tot een rustplaats gemaakt. Zoals Hij op de Paasmorgen het graf verliet, zo zullen de lichamen van Gods kinderen uit het stof worden opgewekt in heerlijkheid.

En daar gaat het maar om. Nog belangrijker dan de vraag wat er na de dood met mijn lichaam gebeurt, is de vraag: 'Mijn ziele, doorziet gij uw lot? Hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?' Jij en ik moeten door genade leren nastamelen wat de Catechismus belijdt: 'Dat niet alleen mijn ziel na dit leven direct tot haar Hoofd Christus opgenomen zal worden, maar dat ook dit vlees van mij door de kracht van Christus opgewekt zal worden en weer met mijn ziel verenigd en aan het verheerlijkte lichaam van Christus gelijkvormig zal worden'.

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

*Genesis 50:14
Daarna keerde Jozef weder in Egypte, hij en zijn broeders en allen die met hem opgetogen waren om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader begraven had.*

Lang geleden werd een tekening gezien. Het was een sprekende, leerzame tekening. Een werkende straatveger en boven zijn hoofd een vriendelijke engel neerkijkend op de werkzame man. Het beeld is niet vergeten. Het leeft nog mee. Temeer omdat het levenslessen bevat. De straatveger was een van de stadsbeelden, bijzonder voor de oorlog. Het straatvegen behoorde tot de beroepen. Leren voor dit beroep was niet noodzakelijk. Voor ieder was er werk. Aan de straatkant van de trottoirband lag meestal vuilnis. De taak van de straatveger was het vuil te verwijderen. Dit moest naar behoren gebeuren. Op zich een gemakkelijk, eenvoudig werk. Wat de tekening van de straatveger liet zien, heb ik al in de kinderjaren gezien. Een levensles werd toen al meegegeven. Bewaard voor het laag neerzien op zo'n eenvoudige werker. Nu de tekening erbij. Een engel boven het hoofd van de werker. Kijkend, goedkeurend. Het beroep van straatveger was naar de belijdenis een eerzaam beroep. Een Goddelijk beroep. Van de werker werd wel wat gevraagd. Getrouwheid. Het doen van 's Heeren wil. Het eenvoudige, steeds hetzelfde doen, viel daar niet buiten. De eenvoudige straatveger met zijn betrekkelijk laag salaris mocht over zijn beroep met de Heere spreken. Met de vraag: Heere, geef wat er staat in de verklaring van de derde bede. 'Uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde' (zondag 49). Zo'n straatveger heb ik gekend. Wanneer we de inhoud van de zondagsafdeling nagaan, dan staat niemand er buiten. De woorden 'ambt en beroep' vormen samen een wijd begrip. Komt dit bijzonder op de biddag nog aan de orde? De Heere heeft er recht op. De Heere geeft en werkt. Levenswerkelijkheid van ambtsdragers, predikanten en werkvolk. Op welke plaats men ook staat. Gelijken ambtsdragers op Paulus? Voor de poort was iets gebeurd wat heel zijn leven ging beheersen. De wil van de Heere. In de Bijbel, in Zijn Woord, in Zijn wet, heeft God de Heere

Paulus en Gods wil

Zijn wil bekendgemaakt. Naar die wil hebben we te handelen. Onze Schepper, de Leidsman, de Verzorger door dit leven, heeft daar recht op. Nu dient er acht op gegeven te worden dat de wil van God twee zijden heeft. Gelijk de ene zon die heeft. Naar de Schrift moeten we spreken van denken, van handelen, naar de verborgen zijde van Gods wil en de geopenbaarde zijde van Zijn wil. Mozes heeft in opdracht van zijn Meester gezegd: De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God. De geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen om hun die bekend te maken. Deut. 29:29. Nu wil dit onderscheid ons niet aangeven en ons voorhouden dat we met Gods verborgen wil en zo met 's Heeren besluit niets te maken hebben. Beide zijden van Gods wil komen tot ons. De verborgene om daarin te berusten, zelfs om te leren daaruit troost te putten. De geopenbaarde om die te gehoorzamen. Mijn dagelijks werk is Gods gave, vraagt verplichting en geeft aansporing om daarover met de Gever van ambt of beroep te spreken. Nu heeft de Heere Jezus in het volmaakte gebed de wil des Heeren een plaats gegeven. Zelf heeft Hij op aarde getrouw geleefd bij Gods wil en hoe geleefd. Met lust, heeft Jezus gezegd. Mijn spijs is dat Ik doe de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbreng. Joh. 4:34. We weten wat Jezus in Gethsemane bad tot de Vader tot driemaal toe. In volledige aanvaarding en volbrenging van de wil van de Vader door Jezus. Wat nu de verklaring van de derde bede ons voorhoudt mag niet buiten ons leven staan. Gebed om wilsverzekering. Gebed om wilsgheoorzaamheid. Gebed om ambtsgetrouwheid en getrouwheid in het beroep. Jezus is gezalfd tot ambtsdrager, maar heeft tot zijn dertigste jaar een beroep gekend. Hij was timmerman. In de werkplaats van Zijn vader en zo onder de mensen. En dat in Nazareth. In Galilea. Na Zijn dertigste jaar bleef Hij leven onder de mensen. En hoe is het nu vanuit de hemel. Hij maakt waar dat Hij is Jezus Christus de Heere. Vanaf de troon en hier beneden. Er komt en zo zal er zijn de betrachtning van Gods wil in ons ambt of beroep in gewilligheid en getrouwheid. Zelfs in het kleine. Er blijkt iets van getrouwheid van 's Heeren knechten in de hemel. Zijn engelen. Waar genade komt, daar is ook de liefde tot 's Heeren wil en die liefde blijft. Paulus' leven is daar een sprekend bewijs van. Het gebeuren voor de poort van Damascus

en daarna het gebeuren in de straat de Rechte was voor hem onvergetelijk. Zo gaat het in het genadeleven. Ook voor ambt of beroep. Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal. Maar daar gaat wel wat aan vooraf. Paulus kwam tot confrontatie met de Heere Jezus, en hoe. Het gebeurt nog en hoe dat bepaalt de Heere naar dat Hij nodig acht. Hij is als Zijn Vader, de Hartenkenner. De Proever der nieren. Hij doorgrondt en kent ons. Hij weet ons zitten en ons opstaan. Hij verstaat van verre onze gedachten. Niets is Hem onbekend. Laten we onthouden dat Jezus slechts eenmaal op de grote dag als Wereldrechter over levenden en doden zal optreden. Hij spreekt ook in de tijd van zonde, gerechtigheid en oordeel. Waar geestelijk leven gaat werken en zo door Gods Geest het hart is aangeraakt, dan is de werkelijkheid daarvan merkbaar. Bij de ene meer dan bij de ander. Dat houdt ook verband met leeftijd en bedreven zonden. De Heere stelt alles ordentelijk voor ogen. Hoe diep en zwaar de zondekennis moet zijn, die zondekennis is het gevolg van Godskennis en daar staat het verdienstelijke werk van Jezus niet buiten. Niet tot verzachting, maar tot verzwarend. Voor Saulus was het een scherpe pijn. Ik ben Jezus Die gij vervolgt. In Jezus' volgelingen had Paulus Jezus' Naam en zo Zijn Persoon willen doden. Nu wordt Paulus gearresteerd en hoe is zijn houding. Paulus levert zich als een misdadiger uit. Vol overgave. Bevend en verslagen. Hij weet zich overwonnen. Hij laat ook zien dat hij overwonnen is. Al zijn gebruikte wapens levert hij gewillig in. Niet noodgedwongen. Hij levert ook zijn lichaam in. Zijn ziel. Zijn verstand en zijn gevoelsleven. Ook wat voor Paulus het voornaamste was. Ook zijn godsdienstig leven met de dwaze zelfovertuiging God de Heere een dienst te bewijzen. Wat was zijn eigen wil belangrijk geweest. Maar nu niet meer zijn wil, maar nu alleen 's Heeren wil. U Heere, hebt zeggenschap over heel mijn leven en in mijn leven. Leer mij Heere Uw weg. Ik zal in Uw waarheid wandelen. Verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam. Hij wil leven in woord en daad naar Gods wil. Dat vraagt steeds knieënwerk. Dat geeft knieënwerk. Maar niet zonder vrucht. Persoonlijk en ambtelijk. In de samenleving en in de dienst van de Heere. Een dienst der liefde.

M.C. Tanis

*En als de boom naar het zuiden of als hij naar het noorden valt, in de plaats waar de boom valt, daar zal hij wezen.
Prediker 11:3b*

De mens wordt met een boom vergeleken die naar het zuiden of naar het noorden valt als hij sterft. De Heere geeft het leven aan ieder mens, plant de mens op de aarde. Gods kinderen worden ingeplant, ingeënt in Jezus. Zij dragen vrucht. Een boom heeft bladeren en vruchten. Absalom had mooie bladeren, maar geen vruchten. Een boom heeft wortels. Een boom wordt uitgehakt. De bijl van Gods voorzienigheid treft rechtvaardigen en goddelozen. Alle boom die geen goede vrucht voortbrengt wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. Een boom kan ook door wind of ouderdom vallen. Dan blijft de boom liggen zoals hij gevallen is. De dood van de mens wordt voorgesteld als een val naar het zuiden of naar het noorden. De boom wordt ontworteld, heeft geen groene bladeren en vruchten meer, hij verwelkt, vergaat en verrot. Een boom die valt, kan niet tegengehouden worden. Niemand kan het sterven bij een ander tegenhouden. De boom valt naar het zuiden of naar het noorden. Het zuiden geeft de zaligheid aan, het noorden de rampzaligheid. Het zuiden is een plaats van vrolijkheid en blijdschap, het noorden is een plaats van droefheid. Het zuiden is een plaats van warmte, het noorden een plaats van koude en van Gods toorn. Wie naar het zuiden valt, zal eeuwig Gods lof vertellen, wie naar het noorden valt zal in het eeuwige vuur komen. Als de boom gevallen is, als de mens gestorven is, kan er niet meer voor hem gebeden worden, dan is het heden der genade voorbij. De boom blijft liggen waar hij gevallen is. Zo is het ook met de ziel van de mens. Die gaat naar de hemel of naar de hel. Na het sterven gaat niemand meer van het noorden naar het zuiden. Wie naar het noorden is gevallen kan nooit meer behouden worden. Dan geldt: Kind, gij hebt het goede in uw leven gehad en nu lijdt gij pijn. Wij moeten allemaal vallen: of naar het noorden of naar het zuiden. Iedereen moet sterven. "We moeten schrikken voor een val naar het noorden. Wat een bomen hebben wij al zien vallen die even vaste wortels hadden als wij. Want een ieders grondslag is maar in het stof. Bomen van allerlei slag zijn al gevallen: aanzienlijken, hogen, nederigen, ouden, jongen, de jongeling en de maagd." Het wordt telkens vervuld: 'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.' De dood is de grote houthakker die bomen uithakt. U zult naar het noorden of naar het zuiden vallen. Veel bomen worden jong geveld. Geliefden en dierbaren werden geveld. "Wat zijn er dit jaar niet in ons huis, naast ons huis, in onze straten, in onze wijken en in onze stad gevallen die met ons het jaar begonnen zijn? Ja, wat zijn er al gevallen naar het noorden. Hoe weinig naar het zuiden. En hoe is ieder blijven liggen. Meenden wij man of vrouw te vinden, zij waren door de dood al weggenomen."

Toepassing: Wie nu nog gezond is zal ook sterven. Er knagen wormen aan onze bomen. Moeite, zorgen en verdriet, verzwakken de bomen. Het geweten is een knagende worm. Ook zonden zoals teveel eten en drinken doen ons sterven. Er zijn dorre bomen zonder enige godsdienst of zedelijkheid. Er zijn alleen maar stinkende vruchten. Er is alleen bloesem en geen goede vrucht. De ware deugd ontbreekt. "Wees toch bekommerd waar u vallen zult: naar het zuiden of naar het noorden." Denk niet dat u aan het einde van uw leven om genade zult bidden en dan genade zult ontvangen. U moet en zult omgehakt worden. Als u zich niet bekeert zal uw sterven de eeuwige rampzaligheid brengen. Tot op heden hebt u onnuttig op aarde geleefd. U wilde de weg naar het zuiden niet inslaan. U wilde niet luisteren naar roepende, lokkende preken. U hebt het ene nodige altijd weer uitgesteld. U moet nu kiezen tussen leven en dood, tussen het noorden en het zuiden. "Roep tot God." Bid tot Hem nederig en ernstig. Waaraan kan men weten dat men niet naar het noorden, maar naar het zuiden zal vallen? Door de wedergeboorte wordt men geplant in het zuiden van de genade. De takken buigen het meest naar het zuiden. Gods kind wordt het meest naar het zuiden getrokken. Gods kinderen kennen hun zonden. Zij beminnen andere kinderen van God. Wie in het zuiden van de genade mag staan, zal in het zuiden van de zaligheid vallen. In het zuiden der genade worden geestelijke zegeningen ondervonden en wordt de wind van Gods Geest gekend. "Heeft de wind van eer en hoogmoed u overgewaaid naar het noorden van de zonde? Dan zult u in het rampzalige noorden vallen." Als de meeste takken en daden in de richting van het zuiden zijn, zult u naar het zuiden vallen. Als de meeste wortels naar het zuiden zijn en weinig wortels naar het noorden, dan zult u naar het zuiden vallen. "Hebt u in de zonde weinig wortels, dan zult u naar het zalige zuiden vallen. Hebt u in de genade geen wortels, dan zult u vallen in het verderf." Wie een geestelijke boom is zal in de hemel worden geplant. Gods kinderen hebben niet alleen bladeren, maar ook groei en vruchten. Zij zullen naar het zuiden vallen. "Wie Jezus, de Boom des levens, over zich laat zweven en koning zijn, en niet de doornbos van de zonde, en wie onder die Appelboom zit en de vrucht aan hun gehemelte zoet vinden, Hoogl. 2:3, en onder Zijn vleugels genezing vindt, en dan zal er geen blad bezijden vallen, maar hij zal eten van de Boom des levens die in het midden van het Paradijs is. Hij zal vallen, niet alleen naar het zuiden der genade hier, maar naar het zuiden der heerlijkheid hierna in de hemelen. Amen, ja amen."

A. van Heteren

JONGEREN

Altijd weer een onderwerp van groot belang. De laatste tijden volg ik wel eens wat hier en daar gezegd wordt op sommige jongerenavonden, zoals Heart Cry en Kom ook. Naar aanleiding daarvan geef ik enkele aanzetten tot bezinning.

Ik kan terugverlangen naar de tijd van de SRB-avonden. U weet het misschien nog wel. Bijeenkomsten met soms wel duizend bezoekers. Toespraken stonden in een bepaald evenwicht. Er werd Bijbelse voorlichting gegeven.

Er zal ook nu best nog wel vaak een goed geluid gehoord worden. Maar er zijn ook klanken die weersproken moeten worden. Wat ik meermalen hoor is, dat er afstand wordt genomen van uitwassen in het kerkelijke achterland. Maar het zijn niet altijd uitwassen. Het kan ook gaan om karikaturen, die dan worden gebracht als kenmerkend voor veel preken. De dingen worden uit hun verband gerukt. Ik heb ook wel aangegeven in vorige artikelen, dat er soms wel reden tot verontrusting is over sommige preken. Maar we mogen op dit punt niet doorslaan en doorvloeien.

Ik noem eens concreet enkele zaken. Ik grond mij daarbij vooral op de Gereformeerde Dogmatiek van H. Bavinck, een betrouwbaar meesterwerk. Hij omschrijft het Antinomiaans gedachtengoed als volgt (420): Christus heeft alles volbracht en de wet geldt niet meer. Berouw is ook overbodig, want Christus heeft volmaakt de zonde beweend. Er is voor de zondaar helemaal niets meer te doen; alles is al gedaan. Deze gedachte nadert tot wat je ook nogal eens om je heen kunt horen bij sommige sprekers. Vanuit de gedachte: komen zoals je bent en geloven, is de lijn naar het Antinomiaans denken op te merken. Deze voorstelling vormt een groot gevaar en men zou er goed aan doen zich hier meer in te verdiepen.

We moeten, als we omgaan met onze jongeren, hen zuiver voorlichten, maar ook vooral, de Gereformeerde prediking hoog houden. Is het niet strijdig met het negende gebod, als we zo maar allerlei dingen roepen over zaken als lijdelijkheid, onbekeerlijkheid en uiterlijkheden. Zijn deze afwijkingen nu echt kenmerkend voor onze gezindte? Zijn dit nu de dingen die onze jonge mensen alom belasten en hinderen? Ik geloof dat niet. Als ik veel jongeren van deze tijd hoor, dan zie en hoor ik dat zij ernstig en serieus omgaan met geestelijke vragen. Je hoort bij de jeugd lang niet zo negatief spreken over kerken en preken, als sommige voorgangers willen doen geloven. Denkt u maar aan het viertal dat bevraagd werd op het gebruik van oude termen (RD). Zo stonden er eigenlijk vrij positief tegenover. Als u sites zoals Refoweb en Refoforum bezoekt, krijgt u een goed beeld van wat onze jongeren bezighoudt. U hoort ook iets over hun vragen en worstelingen. Laten we hen trachten positief bij te staan en te helpen.

Toen ik verleden week weer hoorde over de kwalen en de gebreken van de prediking, kreeg het voornemen vaste vormen bij me om een oproep te doen, maar om echt het pand te bewaren. Om de voorrechten van onze traditie hoog te houden. Die oproep is nodig. Laten we houden wat we nog hebben. Laten we niet meehelpen alles maar weg te breken.

Ik geef nog iets door van Bavinck. Hij spreekt over de eenzijdigheid van de subjectieve verzoening (379). Dit houdt in dat verzoening slechts gericht is op de mens. God hoeft niet verzoend te worden. God is immers liefde en die liefde heeft Hij getoond in Christus. Het is dan alleen de mens die de verzoening in de weg staat. Als u goed luistert komt u zulke klanken ook nu tegen. Maar Bavinck noemde het in zijn tijd al moderne theologie. Het lijkt me dat hier ook flarden van een arminiaans denken tot ons doordringen; denk hier aan Saumur (hypothetisch universalisme, HB, 380 en 421). Excuus voor de dogmatische benamingen; maar de leer moet het leven wel sturen.

Ik weet dat critici vaak vooral een bepaalde kerk op het oog hebben. Je kunt gerust zeggen dat deze kerken onder zware verdenking staan. Maar als ik de kerkelijke pers daarvan dan lees, dan kom ik heel veel goeds tegen, al heb ik natuurlijk ook best wel eens vragen.

Toen er laatst in het RD stond dat het vertrouwen in de kerk gering was en toen werd opgeroepen tot zelfonderzoek bij de kerken, heb ik aanvankelijk daarover ook een artikel geschreven, bestemd voor ons blad. Maar ik heb er even van afgezien. Het staat wel op mijn weblog. Zelfkritiek is goed en nuttig op zijn tijd, maar het moet niet ontaarden in een kerkelijk minderwaardigheidsgevoel.

Ik zou niet zoveel moeite hebben met al die vormen van zelfonderzoek, als het aanleiding werd tot een opwekking en een bekering. En bekering begint niet met anderen aansprakelijk te stellen, maar het leert zeggen met Daniel: Wij hebben gezondigd. Die belijdenis geldt voor mij en voor u. Vanuit kerkelijke leiding van de Gereformeerde Gemeenten heeft enkele malen de oproep geklonken tot verootmoediging. Dat waren goede initiatieven. Het lijkt me het enige antwoord. Dan klinkt de veelgehoorde aansporing uit de Hebreënbrieff: Laat ons. Deze woorden staan wel bijna tien keer in die brief. En dan gaat het om ons! Niet om hen. Daniel en Ezra hadden best reden om te spreken over anderen en over de vaders, maar ze sloten zichzelf erbij in. Dat is waarachtige bekering.

Kerk en politiek, voorgangers en leraars bij het onderwijs, we hebben alle reden tot de bekende woorden: Laat ons onze wegen doorzoeken en laat ons wederkeren tot de Heere. Nu kan het nog. We weten niet hoe lang dat nog duurt. Want nog steeds glijden er zovelen langzaam af. Trachten we toch te behouden wat we nog hebben. Ik doel dan ook op jonge mensen, die nu nog in de kerk zitten. Laten we zuiver met hen omgaan, maar ook met al diegenen die op hoge leeftijd gekomen zijn en binnenkort voor de rechterstoel van Christus staan. De fronten van de kerk liggen op een ander gebied dan daar waar we het soms zoeken. Zoeken we dan de Heere terwijl Hij te vinden is! Dat blijft altijd nodig.

P. Roos

Het geweten (4)

“... al is het dat mij mijn consciëntie mij aanklaagt”

Over de plaats van het geweten in de opvoeding en de bekering

De vorige keer zijn we geëindigd met de opmerking dat art. 14 van de N.G.B. spreekt over “*kleine overblijfselen*” van de gaven, die God de naar Zijn beeld geschapen mens had verleend. Die restanten ontnemen de mens enerzijds elk excuus. Maar ook hebben we daarbij opgemerkt dat het onmogelijk is om door de ‘kleine overblijfselen’ God tot zaligheid te leren kennen. Dit omdat al het licht dat in ons was, in duisternis is veranderd. Tot slot stelden we u de vraag of dit alles u al eens tot schuld is geworden? Want geliefde lezer, we lezen dit blad toch niet al maar voor een ontspannende en verantwoorde bezigheid? Laten we met de vragen en opmerkingen toch steeds weer tot onszelf inkeeren en aan de Heere voorleggen. Wanneer het u tot schuld geworden is, dan komt daar toch de belijdenis van onze blindheid en het gebed om er van verlost te worden.

De Heere wil in die weg ook het geweten gaan gebruiken. We gaan daarom verder met het nadenken over de vraag: wat bepaalt nu de inhoud van ons geweten, hoe wordt het gevormd? De inhoud van het geweten wordt naast de reeds genoemde ingeschapen kennis van God voor het overgrote deel bepaald door de overdracht van waarden en normen bij de opvoeding. Deze normen kunnen zeer verschillend zijn. Dat ervaart elk echtpaar met jonge kinderen dat om principiële redenen de televisie uit het gezin weert. De burens hebben echter wel t.v. en hun kinderen kijken altijd naar bepaalde programma’s. Er is geen buurjongen of buurmeisje, dat zich over het t.v.-kijken bezwaard voelt. Maar het kind, dat steeds door vader en moeder is gewaarschuwd, dat het niet bij de burens naar de t.v. mag kijken, gaat geheel anders op dat massamedium reageren. Het is niet gerust als het toch stiekem t.v. kijkt

bij een jongentje uit de straat. Het trekt zijn eigen conclusies vanuit een bepaalde vorming van het geweten. Zo kan het gebeuren, dat moeder ‘s avonds als ze haar kleine naar bed brengt vlak voor het avondgebedje verrast wordt met de uitspraak: “Als je naar de t.v. kijkt, kun je de Heere niet liefhebben, hè mamma”. Uit mijn eigen opvoeding weet ik nog heel goed, dat toen ik eens een keer als zesjarig jongetje bij onze burens naar toen nog een zwart-wit t.v. keek, dacht dat de Heere mij wel zou straffen door het dak op mijn hoofd te laten vallen. Met die gedachte ben ik stilletjes uit de kamer weggegaan.

Een treffend voorbeeld van het verschil in vorming van het geweten is de wijze van denken over de bezorging van de doden. Wij geloven, dat het begraven eis van Gods Woord is omdat Christus ons daarin Zelf het voorbeeld van Zijn begrafenis heeft gegeven. Die bijbelse norm is ons eigen geworden door de opvoeding in gezin, kerk en school. Ons geweten veroordeelt ons dan ook ten eerste als we aan crematie zouden denken of daarbij aanwezig zijn. We beschouwen dat geheel terecht als een onchristelijke zede. Maar de Yali’s uit de Pass Valley in het binnenland van Irian Jaya hadden voor de doorwerking van het Evangelie in hun gebied daarover geheel andere gedachten. Zij waren opgevoed bij het geloof in de vooroudergeesten. Als iemand niet had geleefd in overeenstemming met de heidense traditie, werd zijn ziel bij het sterven tot een boze geest, die ziekte en verderf zaait in het rijk van de levenden. Zo’n gestorven geest heeft de eigenschap om zo lang mogelijk bij het lichaam van de dode te blijven. Het is dus zaak, dat het lichaam van de overledene geheel uit de samenleving verdwijnt. Daarom verbrandden de Yali’s hun doden. Daarna wierpen zij bij voorkeur de as van de overledene in de rivier. Men hoopte vurig dat de geest van de overledene met het stromende water uit de dorps-

gemeenschap zou verdwijnen. Een begrafenis beschouwden deze heidenen als volstrekt ongeoorloofd! Dat was in strijd met de inhoud van hun geweten, dat geheel bepaald was door de eeuwenoude adat.

De conclusie is duidelijk. De inhoud van het geweten wordt behalve door de ingeschapen kennis van God voor het overgrote deel bepaald door de overdracht van waarden en normen bij de opvoeding. In onze gezinnen en in het kerkelijke leven gaat het om de vorming van het geweten naar de norm van Gods Woord. Uit deze enkele voorbeelden blijkt al heel duidelijk hoe belangrijk de vorming van het geweten is in de opvoeding. Het wordt de norm voor het denken en handelen van het kind.

Uit onderzoek is gebleken dat het goed is om bij de gewetensvorming te letten op de verschillende fasen die onderscheiden worden bij morele ontwikkeling van een kind. Met morele ontwikkeling bedoelen we dat aspect van de ontwikkeling van kinderen waarin het dus gaat over het beoordelen van goed en kwaad. Als eerste wordt genoemd de zogenaamde voorfase, die betreft de leeftijd van 0 tot 4 jaar. In deze fase redeneren Kinderen nog sterk egocentrisch, vanuit zichzelf. Als ze iets doen of laten komt dit voort uit het gevoel: ‘ik wil dit wel of ik wil dit niet’. Als vader of moeder stel je de regels, maar kinderen letten en trekken zich nog maar weinig aan van je ouderlijke autoriteit. In dit stadium ben je als ouders vooral bezig met het kind de grenzen van diens eigen wil te laten voelen. Een volgende keer hopen we over de volgende fasen verder na te denken. Zegen en wijsheid bij de gewetensvorming van uw kinderen of kleinkinderen, want ook grootouders kunnen een heel belangrijke rol spelen in de opvoeding!

Lessen uit 1 Thessalonicensen (6)

Genade en vrede

Genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus. (1 Thessalonicensen 1: 1b)

Na de afzender en het adres vraagt de groet aan het begin van de Thessalonicensenbrief onze aandacht: *‘Genade zij u en vrede van God onze Vader en de Heere Jezus Christus’*.

Gebruikelijke groet

Als we deze heel bekende woorden horen – Paulus begint er veel van zijn brieven mee – is het gevaar groot, dat we alleen holle klanken beluisteren. Zonder dat de diepe inhoud tot ons doordringt. Het is daarom goed apart over deze rijke groet na te denken.

In de tijd van het Nieuwe Testament werd in het Griekse taalgebied vaak het woord ‘chaire’ gebruikt aan het begin van een brief. Letterlijk vertaald betekent dat: Wees blij, wees verheugd. In de loop van de tijd kreeg dit woord de betekenis: Wees gegroet. Daarnaast werd in Joodse kringen de groet ‘shalom’ gebruikt: Vrede.

Als Paulus nu aan het begin van de Thessalonicensenbrief zijn groet neerschrijft, sluit hij enerzijds bij deze bestaande groeten aan en geeft hij er tegelijk een verdiepte inhoud aan.

Paulus gebruikt namelijk niet het Griekse woord ‘chaire’, maar een woord dat daar in de klank veel op lijkt: ‘charis’. En dat woord heeft de betekenis van ‘genade’.

En als de apostel daar de Joodse groet ‘vrede’ aan toevoegt, laat hij er geen onduidelijkheid over bestaan, wat voor genade en vrede hij bedoelt: die *‘van God onze Vader en de Heere Jezus Christus’*.

Zó gaat de apostel ook in zijn brieven met zijn medemens om. Hij gebruikt geen ijdele, inhoudsloze woorden, maar woorden die tot de rand gevuld zijn met een diepe betekenis. Het stelt ons voor de vraag hoe wij onze woorden gebruiken. In onze gesprekken, maar ook in onze mails, en appjes.

Eerste woord

Laten we er vervolgens eens op letten, dat het woord ‘genade’ – na de afzender en het adres – het allereerste woord in de Thessalonicensenbrief is. Het is alsof Paulus ermee wil zeggen: Het allerbelangrijkste dat ik u voor alle andere dingen toewens en toebid, is genade. Laat die genade ook het allereerste zijn, dat u zoekt in uw leven!

In dezelfde lijn tekent Fergusson bij onze tekst aan: *‘In de eerste plaats moet door ons Gods genadige gunst en welwillendheid gezocht worden, hetzij voor onszelf (Psalm 4: 6), hetzij voor anderen’*.

Bron en kanaal

Juist voor mensen die dorstig zijn geworden naar Gods genade, ligt er vervolgens zoveel onderwijs in de slotwoorden van vers 1. Daar maakt de apostel namelijk duidelijk, bij Wie er genade gezocht moet worden. Bij *‘God de Vader en de Heere Jezus Christus’*. God de Vader is de Bron (‘fountain’) van alle genade. En Christus is het Kanaal (‘conduit’) – zo schrijft Fergusson – waardoor Gods genade tot ons gebracht wordt.

Hij voegt eraan toe: *‘Genade en vrede zijn zulke zaken die we niet kunnen verdienen door eigen inspanning of moeite; ze komen van God, ze moeten van Hem gezocht worden, en we moeten meer afhankelijk zijn van Zijn zegen als het gaat om het verkrijgen van iets dat onder het kompas van genade en vrede valt, dan van onze wijsheid, inspanning of ijver’*. Bovendien kunnen genade en vrede alleen gezocht worden, als we deze dingen ook zoeken van Christus als Middelaar. Hij heeft deze zegeningen immers verworven!

Vrede

Behalve over genade schrijft Paulus ook over vrede. Hij doet dat in de tweede plaats. Want alleen wie genade van God ontvangen heeft, kan ook echte vrede ervaren. Vrede zonder genade is geen echte vrede. Dat is alleen maar valse rust.

Wat wordt met de echte ‘vrede’ bedoeld? Fergusson noemt drie aspecten. Het gaat

voor alles om vrede met God door het bloed van Christus. En – de Schotse predikant noemt dat er in één adem bij – om vrede in het geweten.

In de tweede plaats gaat het om vrede met de schepselen. Wie vrede met God kent, komt ook in een andere verhouding te staan tot de engelen (Kolossensen 1: 20), tot de medemens en tot zichzelf. Er wordt in de Bijbel zelfs gesproken over vrede met de dieren van het veld (Hosea 2: 18).

In de derde plaats heeft het woord ‘vrede’ ook de betekenis van welvaart en zegen, zoals daar in Psalm 122 van gezongen wordt.

Genade en vrede – dat zijn de twee dingen die de apostel de gemeenteleden in Thessalonica allereerst toewenst. Kort geleden is een aantal van hen – wie het zijn, is in de hemel bekend – tot echte bekering en geloof gekomen. Maar ook voor de ware gelovigen geldt, dat ze in dit leven altijd weer genade nodig hebben. Zodat ze bewaard worden in de staat van de genade. Zodat Gods genade des te meer zal blijken in hun leven. Zodat de zonde meer en meer ten onder gebracht zal worden. Zodat ze mogen wandelen op een wijze die in overeenstemming is met de genade die ze ontvingen.

En als er zo genade nodig is voor hen die tot echte bekering kwamen, hoeveel te meer dan niet voor hen die nog alleen uitwendig tot de gemeente behoren?

A.J.T. Ruis

Jezus is Kurios

Een opmerking in een preek over de overspelige vrouw uit Johannes 8, dat we niet kunnen aannemen dat deze vrouw een gelovige was, werd bekritiseerd door te verwijzen naar haar antwoord aan de Heere Jezus, als Hij zegt: Heeft niemand u veroordeeld? Haar antwoord luidt immers: Niemand, Heere! Het feit dat zij Hem met Heere, in het grieks Kurios, aanspreekt was reden om aan te nemen dat ook zij een gelovige was.

Het lijkt mij goed daar op in te gaan, omdat ik laatst op nieuw een dergelijke mening tegen kwam. Naar mijn mening is de conclusie dat we hier met een kind van God te maken hebben veel te voorbarig. In de eerste plaats leefde zij in de zonde. Al blijft een kind van God een zondaar, toch maakt Gods ontvangen genade het onmogelijk om daarna nog langer in de zonde te leven. Eerst dood in de zonden en misdaden, daarna uit genade levend gemaakt. De Heere Jezus roept haar juist op om met haar zondig leven te breken: Ga heen, en zondig niet meer! En daarmee bedoelt Hij: Leef niet langer voort in uw zonde, maar bekeer u!

Precies zo'n geval komen we ook tegen in Johannes 5. Daar zien we de Heere Jezus in het ziekenhuis Bethesda. Hij bezoekt daar een man die al 38 jaar ziek is, verlamd, maar niemand kijkt naar hem om. Bethesda, huis van barmhartigheid, was eigenlijk een huis van onbarmhartigheid. Ieder dacht slechts aan zichzelf en niet aan de ander. Een mens is altijd al zo geweest. Als de Heere Jezus de ellendige man ziet is Zijn hart wel vervuld met barmhartigheid en op Zijn vraag of de man gezond wil worden, antwoordt hij: Heere, ik heb geen mens. Ook hij spreekt Jezus aan met Heere, Kurios. Moeten wij uit die aanspraak nu concluderen dat ook hij Jezus zag als Heere, als Zoon van God? En dat hij daarom als een kind van God te houden is? Ik dacht het niet. Hij kende die vriendelijke Vreemdeling niet eens. Hij wist niet Wie Hij was, zegt vers 13. Net zoals de Samaritaanse vrouw ook niet wist Wie de Vreemdeling aan de Jakobsbron was, hoewel ook zij Hem Kurios noemt.

Later verneemt de man uit Johannes 5 Zijn Naam, Jezus. En dan komt de Heere Jezus met dezelfde vermaning als die Hij sprak tot de overspelige vrouw uit Johannes 8: Zondig niet meer. Leef niet langer voort in de zonde. Mogelijk was hij door een zondig gedrag ziek geworden. Maar mogelijk ook niet. Al had hij dan 38 jaren op bed gelegen, toch was hij nog dood in de zonden en misdaden en vreemdeling van het levend makende werk van Gods Geest. Hij had geen mens die naar hem omkeek. Maar het valt te vrezen dat hij ook geen God had, Die hij kende als zijn Toevlucht. We hopen dat de ontmoetingen met en vermaningen van de Heere Jezus zowel de overspelige vrouw als de 38-jarige kranke tot inkeer hebben gebracht. Anders zou de man inderdaad "iets ergers overkomen", vers 14. En wat zou de Heere daarmee bedoelen? Het woord kurios werd dus ook gewoon gebruikt voor meneer, zoals wij dat doen. Met de aanspraak meneer zeggen ook wij eigenlijk: mijn heer. Om alle misverstand te voorkomen had in onze Statenvertaling gewoon mijn heer, in plaats van Heere moeten staan. Zo doet de HSV het wel in Johannes 5, maar weer niet in Johannes 8. De HSV vertaalt het wel correct in Johannes

12. In Johannes 12 wordt de discipel Filippus door enkele griekse gasten in Jeruzalem aangesproken met...Heere! Dat is verwarrend. Ze zeggen wel netjes kurios, meneer, maar bedoelen niet ons eerbiedige Heere, als we de Heere Jezus aanspreken. Met dit voorbeeld probeerde ik de kritiek op mijn preek uit Johannes 8 te pareren, maar ik sprak tot dovemansoren. Naar de mening van de man, die er overigens al jaren niet meer is, moest de overspelige vrouw uit Johannes 8 als een kind des Heeren worden gezien. Want zo werd gesteld: ze zei immers Heere tegen Jezus.

Nu komen we dat wel vaker tegen dat er discussie ontstaat over personen uit de bijbel over de vraag of ze nu wel of niet kinderen van God waren. Het zijn in de regel onvruchtbare discussies, waarbij aan een belangrijker vraag, namelijk of ik zelf een kind des Heeren ben, wordt voorbij gegaan. Ook wordt voorbij gegaan aan het eenvoudige feit dat geen enkel mens een hartenkenner is. Dat is alleen de Heere. Laten we dus altijd voorzichtig zijn. De Heere ziet immers ook in het verborgen. Gij weet alle dingen, zei Petrus, en dat was hemzelf tot grote troost. Gij weet ook dat ik U liefheb.

Petrus is overigens een mooi voorbeeld van iemand die de Heere vreesde. Dat hield niet in dat hij niet kon vallen in een zonde. We weten wel beter. Maar hij kon in de zonde niet zijn element vinden. De zonde was hem de dood geworden, Romeinen 7:13. We moeten dit wel goed onderscheiden. Al blijf ik na ontvangen genade een zondaar, en van nature geneigd tot alle kwaad (ik kom daar juist door het werk van de Heilige Geest achter), toch is er ook een nieuw beginsel in mijn leven gekomen, een uitgang naar de Heere, een hongeren en dorsten naar Christus' gerechtigheid, een droefheid over de zonde en een blijdschap over de mogelijkheid van zalig worden, en ga zo maar door. Wordt dat in mij niet gevonden, dan ben ik nog dezelfde als die ik was op de dag van mijn geboorte. En moet ik mij haasten om mijn 's levens wille om met God verzoend te worden.

Door genade, tenslotte, wordt de Heere mijn Heere, mijn Kurios. God heeft Hem een Naam gegeven boven alle Naam en die Naam ga ik erkennen en belijden en lief hebben. Het is voor vele vroege christenen heel moeilijk geweest toen ze gedwongen werden niet Jezus, maar de keizer in Rome kurios te noemen. En die niets anders konden dan Hem belijden, vonden een wrede dood. Maar Christus beleed hen als de Kurios voor het Aangezicht van de Vader als de Zijnen. Nu hoop ik, op de dag aller dagen, dat ook die overspelige vrouw uit Johannes 8 en die ellendige man uit Johannes 5 tot de zaligen mogen behoren. Dat zal een heel groot wonder zijn. Maar groter wonder zal het zijn als ook ik mag binnen gaan.

K. Hoefnagel

P E R S BERICHT

ZENDINGSdag OP 18 JULI 2018 IN ELBURG

Gewijzigde locatie: Locatie: kerkgebouw Vrije Evangelische Gemeente(VEG) aan de Boterbloem 15 te Elburg

Aanvang s' morgens: 10.30 uur

Opening; ds.J.de Bruin (die inhoudelijk speciaal voor kinderen/jongeren zal spreken)

Ds. A. van Heteren – URK

Aanvang s' middags: 14.00 uur

Ds.D.Heemskerk – Oude Kerk aan de IJssel

Ds.A.A.Egas – Damwoude

Sluiting: ds.J.de Bruin

Er is ruime parkeergelegenheid. Onze vrouwenvereniging, stichting Timotheus e.a. + een boekentafel van mevrouw Aleman(SEZ) zullen hun waar proberen te verkopen. Koffie/thee en brood/koeken zijn verkrijgbaar.

KERKHISTORISCHE WANDELING MIDDELBURG

Kerkhistorische wandeling met herinneringen aan dominee Smijtegelt D.V. op donderdag 21 juni. Start voor het oude stadhuis op de Markt om 15.00 uur. De wandeling met gids voert langs oude kerken en hun bewogen geschiedenis.

Opbrengst (vrijwillige bijdrage) is bestemd voor de Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Groepen op afspraak.

Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / 0118-633828

BOEKBESPREKINGEN

Petrus Martyr Vermigli, Ik geloof, paperback, 125 blz., € 14,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6585.

Petrus Martyr Vermigli (1499- 1562) vluchtte in 1542 voor de inquisitie vanuit Italië naar Zwitserland. Om zijn achtergebleven reformatisch- gezinde landgenoten te bemoedigen, schreef hij in het Italiaans zijn eerste boek: 'Ik geloof.' In dit boek legt Vermigli op een eenvoudige manier de apostolische geloofsbelijdenis uit. Het boek verscheen in 1544. Het verschijnt nu voor het eerst in het Nederlands. Vertaler is dhr. C.L. Freeke uit Katwijk. Om u een indruk te geven van de inhoud van dit boek wil ik iets weergeven uit de uitleg van de woorden 'Ik geloof in de Heilige Geest.' De Heilige Geest leidt in al de waarheid. Daarover lezen we op blz. 86 en 87 behartenswaardige dingen: "Het belangrijkste werk dat Hem in de Schriften echter wordt toegeschreven, is het onderwijzen. Christus beloofde Zijn discipelen; 'Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden (...) en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen' (Joh. 16:13). Ook zegt Hij tot hen in een andere plaats: 'En gij zult

ook voor stadhouders en koningen geleid worden om Mij nentwil, hun en den heidenen tot getuigenis. Doch wanneer zij u overleveren, zo zult gij niet bezorgd zijn hoe of wat gij spreken zult; (...) want gij zijt het niet die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders, Die in u spreekt' (Matth. 10:18-20). De apostelen werden pas verspreid over de wereld om te prediken, nadat zij deze kracht van Boven ontvangen hadden. Daardoor preekten zij niet alleen krachtdadig, maar bevestigden hun leer met verbazingwekkende wonderen. Dit onderwijs van de Geest wordt in het verborgene in ons hart gewerkt. Hij verlicht niet alleen ons verstand, maar overtuigt onze zielen op aangename wijze van dingen, waarvan zij van nature een afkeer hebben, maar die nu aantrekkelijk gevonden worden. Deze grote verandering die in de uitverkorenen wordt gewerkt, geeft hun genegenheid en kracht om goede werken te verrichten die hun oude natuur nooit zou kunnen volbrengen. Dit alles wordt teweeggebracht door inwendige en krachtdadige overtuiging en niet door kracht of geweld. Dit is de gelukkige vrijheid die de uitverkorenen in Christus bezitten, want door de overreding en de kracht van de Geest laten zij zich overhalen om werken te doen die voor hun oude natuur onaangenaam of onmogelijk waren. Uit deze inwonende werking van de Geest komt de innerlijke afsterving voort, zowel in ons lichaam als in onze geest, zoals Paulus schreef: 'Maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven' (Rom. 8:13). Bovendien geeft deze geestelijke overtuiging van de zekerheid van onze zaligheid ons zoveel troost dat wij te midden van tegenspoeden, rampen, ellende en vervolgingen in deze wereld met vreugde kunnen leven. Die blijdschap is ook niet ongegrond. Wij weten van onszelf dat wij deze bijzondere gave ontvangen hebben die Paulus in zijn brief aan de Efeziërs 'het onderpand (...) van onze erfenis, tot de verkregen verlossing' (Ef. 1:14) noemt." Tenslotte nog enkele woorden die we lezen op blz. 88 en 89: "Laten we daarom God voor Zijn grote goedheid en barmhartigheid danken, waarmee Hij ons geheiligd heeft, ons wedergeboren heeft doen worden en ons ingelijfd heeft in Christus, Gods natuurlijke en wettige Zoon. Hij deed dat niet door middel van engelen of andere schepselen, maar alleen door Zijn Geest. Zo heeft hij ons verrijkt met Zijn kennis en hemelse gaven, waardoor het ons niet langer ontbreekt aan kracht, sterkte, licht en middelen om het goede na te jagen. Te midden van alle wereldse en duivelse vervolgingen leven wij daarom blijmoedig als zulken die er door de Heilige Geest volledig van overtuigd en verzekerd zijn dat wij het eeuwige leven zullen beërven en genieten. Deze overtuiging rust niet op onze verdiensten of waardigheid, maar is gegrond op het geloof, de barmhartigheid en de genade van onze Heere Jezus Christus, Die leeft en de wereld regeert in eeuwigheid. Amen."

Joh. Calvijn, 't Is al voor mij geschied, paperback, 103 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 6196.

Het boek bevat 49 overdenkingen over het lijden en sterven van Christus. Het is samengesteld door J. Kranendonk-Gijssen. Het is een goede zaak niet alleen in de lijdensweken, maar ook buiten die tijd, stil te staan bij het lijden en sterven van Christus. Op de blz. 86 en 87 lezen we een treffende meditatie over de moordenaar aan het kruis. Na een verzonddigd leven belijdt hij zijn schuld. Hij aanbidt Christus als Koning. Hij klimt hoger dan alle apostelen en de andere discipelen aan wie Christus zoveel arbeid ten koste heeft gelegd. "Let er eens op in welke omstandigheden de moordenaar verkeert als hij zich op Gods barmhartigheid verlaat. Zijn gewonde en gemartelde lichaam waaruit bijna alle bloed is weggevoerd, wacht op de laatste slag van de beul. En toch vertrouwt hij zich op dat moment geheel toe aan de genade van Christus. Waar komt dat vertrouwen op de vergeving van zijn zonden uit voort? Alleen daaruit, dat hij ziet dat de dood van Christus een offer is, dat krachtig genoeg is om de zonde van de gehele wereld te verzoenen! En wat is het antwoord van Christus? 'Voorwaar zeg ik u: Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.' Hoewel Christus op dit moment de dood nog niet volkomen heeft overwonnen, zo stelt Hij in Zijn vernedering toch de kracht en de vrucht van Zijn sterven in het licht. Daarmee toont Hij dat Hij nooit Zijn Koninklijke macht is kwijt geweest. Ondanks het feit dat Christus door de slaande hand van God eruitzag als iemand die totaal verloren was, hield Hij niet op de Zaligmaker te zijn van de wereld. Hij bleef ook onder deze omstandigheden in het bezit van Zijn hemelse macht om Zijn werk te volbrengen. Het gebeurt vaak dat Gods kinderen in zwaar lijden terecht komen. Laten wij erop bedacht zijn dat als ons dat lijden overkomt, de bitterheid van de smart ons niet berooft van het genieten van Gods goedheid. Want Zijn troost dient om al onze ellenden te matigen en te verzachten. Alle smarten die wij lijden vanaf het moment dat God ons in genade aanneemt, zijn dienstbaar aan onze zaligheid. Daarom zal ons geloof niet alleen het lijden overwinnen, maar het doet ons te midden van alle pijn ook kalm en lijdzaam berusten. Deze moordenaar mag horen: 'Voorwaar zeg ik u: Heden, zult gij met Mij in het paradijs zijn.'"

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 10 juli 2018, dus over drie weken. Kopij graag binnen donderdag 28 juni.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAKANTIEGELD VOOR CUBA

Kunt u iets, al is het maar iets, missen van uw vakantiegeld? Bijbels verantwoord materiaal is in Cuba niet te koop. Alle bedragen, groot of klein, welkom op rek. NL 65 RABO 0301 9573 63 van Spaanse Evangelische Zending.
Info: www.sez.st

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagrati.net

Eben-Haëzer Middelburg Vacature

Verzorgende (VW) Uren in overleg

Beschik jij over goede sociale vaardigheden en heb je een hart voor ouderen? Welkom bij Cedrah!

Je begeleidt en stimuleert de cliënten bij het uitvoeren van ADL-activiteiten en je draagt bij aan de dagelijkse verzorging. Ben jij de vakbekwame en flexibele collega die wij zoeken?

Meer info? Kijk op werkenbij.cedrah.nl
voor de volledige functieomschrijving
of neem contact op met Nellianne
Sturm via 0118 676 600.

Cedrah
Wonen - Zorg - Diensten

Kerkhistorische reis - SVVHED

Van D.V. 15 tot en met 19 oktober organiseert stichting Vrienden Van Heidelberg en Dordrecht een kerkhistorische reis rondom het thema "Calvijn, de beste leerling van Luther". De reispastor dit jaar is Ds. J. den Ouden HHK predikant uit Opheusden. Omdat de SVVHED haar werk vooral in Duitsland mag verlenen reizen we de eerste dag naar Neustadt an der Weinstraße alwaar we 's avonds een dienst hopen bij te wonen in de kerk van Ursinus. Verder brengen we een aan Neuchâtel, gaan we een dag naar Genève en op de terugweg gaat de reis via Straatsburg naar Bernkastel-Kues. De reis is op basis van volpension.

(Oranje-)Nassaureis o.l.v. Dr. C.R. van den Berg

Voor wie Zwitserland wat te ver is bieden wij dit jaar een mooie reis naar Duitsland van D.V. 13 tot en met 17 augustus. U verblijft gedurende deze reis in Haus Patmos in Siegen en van daaruit bezoeken we o.a. Dillenburg, Herborn en Wittgenstein, interessant voor een ieder die van (kerk)geschiedenis houdt. Ook deze reis is op basis van volpension.

Voor meer informatie en/of boekingen zie www.zwaluwreizen.nl/nieuws
of bel naar 0183-441369

HET UITGEVEN VAN PURITEINSE WERKEN IN DUITSLAND: EEN ERESCHULD VOOR NEDERLAND

Schenk eens een goed boek tijdens
uw vakantie in een Duitstalig land.
Voor info zie www.svvhed.org.

Of vraag advies per telefoon: 01 80 51 08 90.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

NUTTIGE UITGAVEN

Het gruwelijke Sodom gestraft van
ds. Conrad Mel (1666-1733).

Deze heruitgave in het hedendaags Nederlands bestaat uit negen boet- en bid-dagpredicaties die de omkering van Sodom en Gomorra tot thema hebben. Conrad Mels waarschuwend en ontdekkende toepassingen zijn nog hoogst actueel! Harde koft, stevig ingebonden, 200 pagina's, € 12,50 (excl. € 3,50 porto). Dit boek is ook verkrijgbaar via de boekhandel (ISBN 97890-77530-25-2).

Een aansporing om jongeren te behoeden voor de smartphone.

Is het wijs om een slimme telefoon, een smartphone, medeopvoeder van uw pubers te laten zijn? **Ds. M. van Reenen** beantwoordt die vraag in deze brochure met 'nee' en raadt ouders aan om hun kinderen geen smartphone te geven. Neem kennis van zijn argumenten! Met een aanbevelend woord van **ds. A.D. Fokkema** (CGK-Kerkwerf). Paperback, 56 p., € 2,00 (excl. € 2,- porto).

Bestel: 06 - 22 62 61 40 (b.g.g.: 0416 - 693844), of mail naar:
inhetspoor@klikSAFE.nl, of online via: www.inhetspoor.nl